

SOUHRN ČASOVÁNÍ SLOVES

Ruská gramatická tradice dělí slovesa na 1. a 2. časování podle osobních koncovek v přít. čase. (V 1. os. jedn. č. je koncovka stejná.)

Přehled koncovek:

1. časování			2. časování					
я			-ю/-у / -ю́/-у́					
А	ТЫ	-ешь	В	ТЫ	-ёшь	ТЫ	-ишь	-ишь
	ОН	-ет		ОН	-ёт	ОН	-ит	-ит
	МЫ	-ем		МЫ	-ём	МЫ	-им	-им
	ВЫ	-ете		ВЫ	-ёте	ВЫ	-ите	-ите
	ОНИ	-ют/-ут		ОНИ	-ю́т/-у́т	ОНИ	-ят/-ат	-ят́/-а́т

1. časování:

А: делаю, делаешь, делает, делаем, делаете, делают

буду, будешь, будет, будем, будете, будут

В: иду, идёшь, идёт, идём, идёте, идут

пью, пьёшь, пьёт, пьём, пьёте, пьют

2. časování:

звоню́, звони́шь, звони́т, звони́м, звони́те, звоня́т
 слы́шу, слы́шишь, слы́шит, слы́шим, слы́шите, слы́шат.

Většina sloves patří k 1. časování. Podle zakončení v infinitivu lze k typu časování bezpečně zařadit slovesa zakončená na:

a) -ывать/-ивать	1. čas.	запи́сывать, разгово́ривать
b) -нуть	1. čas.	верну́ть, кри́кнуть
c) -овать/-евать	1. čas.	сове́товать, танцева́ть
d) -ти, -чь	1. čas.	нести́, печь
e) -ить (ne jednoslabičná)	2. čas.	ве́рить, звони́ть

Slovesný přízvuk v přítomném čase

a) <i>stálý na kmeni</i>		b) <i>stálý na koncovce</i>		c) <i>pohyblivý</i>	
де́лать:	вспо́мнить:	идти́:	говори́ть:	писа́ть:	носи́ть:
де́лаю	вспо́мню	иду́	говори́ю	пишу́	ношу́
де́лаешь	вспо́мнишь	иде́шь	говори́шь	пи́шешь	носи́шь
де́лает	вспо́мнит	иде́т	говори́т	пи́шет	носи́т
де́лаем	вспо́мним	иде́м	говори́м	пи́шем	носи́м
де́лаете	вспо́мните	иде́те	говори́те	пи́шете	носи́те
де́лают	вспо́мнят	иду́т	говори́ят	пи́шут	носи́ят

1. *Пřízvuk stálý* může být na kterékoliv slabice kmene nebo na koncovce.
2. Pokud *slovesa 1. časování* mají přízvuk na koncovce, je v ní samohláska -ě.
3. *Pohyblivý přízvuk* je jen jednoho typu: v 1. os. jedn. čísla na koncovce, od 2. osoby přejde o jednu slabiku před koncovku a tam už zůstává (!).
4. *Slovesa dokonavá* s přízvučnou předponou **вы́-** mají vždy stálý přízvuk na této předponě: **вы́нести** - **вы́несу**, **вы́несешь**, **вы́йти** - **вы́йду**, **вы́йдешь**..., **вы́писать** - **вы́пишу**, **вы́пишешь**,...
5. Pamatujte, že přízvuk infinitivu, 1. osoby jedn. čísla a také rozkazovacího způsobu je na stejné slabice: **де́лать**, **де́лаю**, **де́лай!**; **говори́ть**, **говори́ю**, **говори́!**

Změna kmenové souhlásky

Změna kmenové souhlásky je jev, který je i v češtině: psát – píšu, píšeš..., plakat – pláču, pláčeš...

1. Změna kmenové souhlásky je další znak odlišující slovesa 1. a 2. časování. V 1. časování změněná souhláska zůstává ve všech tvarech přítomného času, ale ve 2. časování je jen v 1. os. jedn. čísla.

1. časování:	я пишу́	мы пи́шем	2. časování:	я ношу́	мы но́сим
	ты пи́нешь	вы пи́шете		ты но́сишь	вы но́сите
	он пи́шет	они пи́шут		он но́сит	они но́сят

2. Slovesa zakončená na **-чь** (помо́чь) mění kmenovou souhlásku v jiných tvarech, ale podobně jako v češtině (viz lekce 15, str. 158).

3. Souhlásky se nemění libovolně, ale podle pravidel. Přehled změn kmenové souhlásky je na str. 510.

4. Většina sloves s přízvukem na koncovce a změnou kmenové souhlásky má *pohyblivý přízvuk*.

12. Na otázku reagujte souhlasně podle vzoru:

a) Vzor: Вы учите русский язык? – ДА, УЧУ́.

1. Вы закажете нам номер?
2. Вы ищете Нэдю?
3. Вы расскажете нам об этом?
4. Вы попросите знакомого?
5. Вы скажете об этом отцу?
6. Вы ходите пешком?
7. Вы любите гулять по городу?
8. Вы покажете нам номер?
9. Вы остановите перед вокзалом?
10. Вы оставите нам ключ?
11. Вы ездите на машине?

b) Vzor: Ты ищешь кварти́ру? – ДА, ИЩУ́, И БРАТ ИЩЕТ.

1. Ты расскажешь нам о новом плане?
2. Ты попросишь знакомого заказать нам номер?
3. Ты едешь автобусом?
4. Ты скажешь об этом родителям?
5. Ты ходишь пешком на работу?
6. Ты любишь этот город?
7. Ты покажешь нам свой дом?
8. Ты оставишь нам номер телефона?
9. Ты уже сидишь в машине?